

LIETUVOS RESPUBLIKOS GENERALINĖ PROKURATŪRA

Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijai

2024-05-
į 2024-05-24

Nr. 17.2.-
Nr. 2T-640

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3637

Generalinė prokuratūra, susipažinusi su Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.469 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3637“ projektu (toliau- Projektas), teikia šia pastabas.

Akcentuotina, kad Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – FNTT) dar 2020 m. atliktame Lietuvos Respublikos nacionalinio pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinime, kuris, vadovaujantis Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos (toliau – PPTF) įstatymu, atliekamas ne rečiau kaip kas 4 metus, siekiant nustatyti Lietuvos Respublikoje esamą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką bei jos lygį ir užtikrinti, kad būtų parinktos šios rizikos mažinimo priemonės, konstatavo, jog nusikaltėliams labdaros organizacijos atrodo patrauklios pinigams plauti.

FNTT yra informavusi ir teisėsaugos institucijas, jog pastebimos situacijos, kuomet per labdaros, nevyriausybines organizacijas yra atliekami pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo veiksmai. Todėl siūlymas didinti sumą, nuo kurios būtų būtinas notarinis patvirtinimas sudarant paramos sutartis, neatitinka už PPTF prevenciją atsakingo pagrindinio subjekto išvadų bei PPTF rizikos mažinimo priemonių.

Be to, siūlymas didinti sumą iki 150 000 Eur, nuo kurios būtų būtinas notarinis patvirtinimas sudarant paramos sutartis ar tuo labiau siūlymas iš vis atsisakyti paramos sutarčių notarinio patvirtinimo, prieštarautų PPTF įstatymo nuostatoms. PPTF įstatyme numatyta, jog atliekant vienkartinės ar kelias tarpusavyje susijusias pinigines operacijas arba sudarant sandorius viršijant 15 000 Eur sumą, privaloma imtis priemonių ir nustatyti bei patikrinti kliento ir naudos gavėjo tapatybę, todėl manytina, kad patvirtinus nutarimo projektu teikiamą siūlymą, nebūtų tinkamai įgyvendintos pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemonės. Pažymėtina, kad notarai yra vieni iš svarbiausių subjektų, vykdančių pinigų plovimo ir terorizmo prevenciją bei nacionalinių ir (ar) tarptautinių sankcijų užtikrinimo funkcijas ir nėra jokių duomenų, kad notarai būtų apsunkinę bei kitaip trukdę paramos teikimui.

Taip pat manytina, jog siūlymas didinti nutarimo projekte nurodytą paramos sumos dydį, vadovaujantis Lietuvos Respublikos mecenavimo įstatymo (toliau – Mecenavimo įstatymas) 3 straipsnio 4 dalimi, kurioje numatyta, jog mecenato vardas suteikiamas asmeniui, kurio skirtos paramos bendra suma ne mažesnė kaip 150 000 eurų mecenuojamajam (-iesiems) projektui (-ams) konkrečioje savivaldybėje įgyvendinti, yra nepagrįstas, nes šiuo atveju kalbama apie skirtingus paramos pinigų skyrimo/gavimo tikslus bei būdus.

Pažymėtina, kad Mecenavimo įstatyme numatyta labai didelė skirtos paramos suma (ne mažesnė kaip 150 000 eurų) mecenuojamajam (-iesiems) projektui (-ams) konkrečioje savivaldybėje įgyvendinti. Tokiu atveju parama teikiama konkrečiam projektui, apie ją žino daug asmenų, tame tarpe ir kontroliuojančios institucijos bei apie ją informuojama ir masinėse

informavimo priemonėse, atliekami viešieji pirkimai, todėl išlieka tik minimali tikimybė, kad parama bus skirta iš nelegaliu būdu gautų pinigų ar panaudota neteisėtai. Tuo tarpu pritarus nutarimo projekte siūlomam sumos padidinimui, jau per savaitę, prisidengiant neskelbtinu bei neviešu paramos skyrimu bus galima atlikti daugiau nei milijono eurų vertės piniginių lėšų konversiją.

Argumentas, kad nuo 2001 m. buvo numatyta riba - 14 500 Eur ir ši suma yra per maža bei ją reikia didinti iki 150 000 Eur, nėra logiškas ir pagrįstas bei neatitinka šiandienos ekonomikos realijų. Nustatant sumą, nuo kurios paramos sutartims būtų būtina notarinė forma, reikėtų atsižvelgti į objektyvius ekonominius ar finansinius rodiklius. Pvz., galima būtų atsižvelgti į vidutinio darbo užmokesčio dydžio pokytį Lietuvoje nuo 2001 metų, kuomet Civilinio kodekso 6.469 straipsnio 2 dalyje buvo nustatyta 50 000 litų suma (2014 metų įstatymo pakeitimais tik pakeista į eurus) nuo kurios dovanojimo sutartims būtina notarinė forma), šalies ekonomikos lygį, minimalios algos dydį ir kitus parametrus, ypač turint omeny, kad, kaip pagrįstai minima Projekto lydinčiuose dokumentuose, labdaros organizacijos atrodo patrauklios pinigų plovimui. Be to, nors Aiškinamajame rašte nurodoma, kad įvertinant nuo 2001 metų pasikeitusią šalies ekonominę situaciją ir visuomenės finansinį pajėgumą, 14 500 Eur suma per maža, tačiau ši suma ženkliai didinama tik paramai, o ne visoms dovanojimo sutartims, todėl, manytina, kad šiuo aspektu trūksta nuoseklumo.

Pažymėtina, kad jau pačiame nutarime nurodoma, kad atliekamuose ikiteisminiuose tyrimuose susiduriama su situacijomis, kuomet paramos teikėjai ir paramos gavėjai yra tarpusavyje susiję verslo ir (ar) kitais ryšiais ir paramos panaudojamos neteisėtai, todėl padidinus paramos sumą nuo kurios būtinas notarinis patvirtinimas, informacija apie tokius sandorius savalaikiai nepasieks nei FNTT nei kitų įgaliotųjų subjektų.

Atsižvelgiant į išdėstytą, būtų galima pasiūlyti pakeisti 6.469 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Nekilnojamojo daikto dovanojimo sutartis, taip pat dovanojimo sutartis, kurios suma didesnė kaip ~~keturiolika~~ **penkiolika** tūkstančių ~~penki šimtai~~ eurų, ~~išskyrus paramos sutartis~~, turi būti notarinės formos.“

Generalinė prokurorė

Nida Grunskienė